

**UJEDINJENE
NACIJE**



Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 27. avgust 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 27. avgusta 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG
ZA IZDAVANJE NALOGA SUBPOENA
JOVANU ZAMETICI**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena*: Jovan Zametica", koji je optuženi podnio 2. jula 2013. (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim izdaje odluku s tim u vezi.

I. Kontekst i argumentacija

1. U Zahtjevu optuženi, na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), traži da vijeće izda nalog *subpoena* i naloži Jovanu Zametici da svjedoči u ovom predmetu 27. avgusta 2013.¹ Optuženi tvrdi da je Zametica njegovom timu odbrane 17. juna 2013. dao izjavu, koju je potpisao, ali da je potom izjavio da nije voljan da svjedoči.² Bez obzira na pokušaje optuženog i njegovog tima odbrane da uvjere Zameticu da dođe da svjedoči, on je obavijestio Službu za žrtve i svjedoke (dalje u tekstu: VWS) Međunarodnog suda da neće doći u Haag da bi svjedočio u ovom predmetu.³ Optuženi je priložio korespondenciju njegovog pravnog savjetnika i Zametice, u kojoj je Zametica izrazio svoju zabrinutost zbog načina na koji s njim postupa tim odbrane.⁴ U posljednjem, nedatiranom e-mailu koji je uputio pravnom savjetniku optuženog, Zametica je naveo da ima problema vezanih za njegovu izjavu, koje tim odbrane nije riješio.⁵ On stoga zahtijeva da optuženi povuče njegovu izjavu i tvrdi da se neće pojaviti kao svjedok u ovom predmetu.⁶ Optuženi tvrdi da je preduzeo razumne napore kako bi obezbijedio Zametičinu dobrovoljnu saradnju, ali da njegovi napori nisu urodili plodom.⁷

2. Optuženi tvrdi da postoje razumne osnove za vjerovanje da Zametica raspolaže informacijama koje su relevantne za njegov predmet i koje bi mogle da suštinski

¹ Zahtjev, par. 1, 19.

² Zahtjev, par. 4.

³ Zahtjev, par. 5.

⁴ Zahtjev, Dodatak A, str. 6.

⁵ Zahtjev, Dodatak A, str. 6, 8.

⁶ Zahtjev, Dodatak A, str. 8.

⁷ Zahtjev, par. 5-6.

doprinesu njegovoj odbrani.⁸ Što se tiče relevantnosti, optuženi tvrdi da Zametica raspolaže informacijama koje su direktno relevantne za njegovu *mens reu* za zločine za koje se tereti u tačkama 2 i od 9 do 11 Treće izmijenjene optužnice (dalje u tekstu: Optužnica).⁹ Optuženi tvrdi da je Zametica, kao njegov savjetnik od februara 1994. do kraja sukoba, bio tijesno povezan s njim i da će svjedočiti o tri pitanja, i to o sljedećem:

(i) bez obzira na njegove česte sastanke s [optuženim] tokom perioda nakon pada Srebrenice, nije bilo nikakvih informacija o tome da su zarobljenici iz Srebrenice likvidirani; (ii) [Vojska Republike Srpske] obavijestila je [optuženog] da nije ispalila granatu koja je pala na pijacu Markale 5. februara 1994.; i (iii) da nikada nije postojala nikakva namjera da se prijete pripadnicima UN-a koji su zarobljeni nakon NATO-ovih vazдушnih udara 25-26. maja 1995.¹⁰

3. Što se tiče uslova neophodnosti, optuženi tvrdi da su informacije kojima raspolaže Zametica neophodne za njegovu odbranu jer je Zametica u jedinstvenoj poziciji zato što su mu "poznati stavovi i saznanja" optuženog i jer bi se njegovo očekivano svjedočenje ticalo ključnih aspekata odbrane optuženog.¹¹ Nadalje, optuženi tvrdi da je zbog funkcije na kojoj je bio Zametica "mjerodavniji" od drugih svjedoka koji su svjedočili da optuženi nije imao saznanja u vezi sa "ubijanjem zarobljenika iz Srebrenice" i da je on jedini svjedok koji će svjedočiti o tome kako on "nije imao namjeru da prijete zarobljenim pripadnicima UN-a, budući je bio pobliže upoznat s tim pitanjem".¹²

4. Dana 2. jula 2013., tužilaštvo je e-mailom obavijestilo Vijeće da neće odgovoriti na Zahtjev.

5. Dana 2. avgusta 2013., Vijeće je donijelo "Odluku po zahtjevima optuženog za razdvajanje tačke 1 od Optužnice i privremenu obustavu dokaznog postupka odbrane", kojom je, *inter alia*, naložilo obustavu pretresa u predmetu optuženog do 28. oktobra 2013.¹³ Nakon toga, 7. avgusta 2013., optuženi je podnio "Podnesak u vezi s rasporedom

⁸ Zahtjev, par. 7, 16.

⁹ Zahtjev, par. 9.

¹⁰ Zahtjev, par. 8.

¹¹ Zahtjev, par. 17.

¹² Zahtjev, par. 17.

¹³ Odluka po zahtjevima optuženog za razdvajanje tačke 1 i privremenu obustavu dokaznog postupka odbrane, 2. avgust 2013., par. 25.

svjedočenja svjedoka odbrane" (dalje u tekstu: Podnesak optuženog), kojim traži da se, ako Vijeće odobri Zahtjev, Zametičino svjedočenje zakaže za 29. oktobar 2013.¹⁴

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika o postupku i dokazima nalaže da Pretresno vijeće može da izda naloge *subpoena* kada su "potrebni za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebim" u smislu pravila 54 kada je pokazana legitimna forenzička svrha za pribavljanje informacija:

Strana koja prije ili za vrijeme suđenja podnosi molbu za izdavanje takvog naloga ili *subpoene* morala bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.¹⁵

7. Da bi se ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, može se ukazati potreba da podnosilac zahtjeva predoči informacije o određenim faktorima, kao što su položaj koji je potencijalni svjedok zauzimao u odnosu na događaje o kojima je riječ, odnose koji su eventualno postojali između svjedoka i optuženog a koji su relevantni za optužbe, svaku mogućnost koju je svjedok imao da posmatra ili da sazna za ove događaje, te svaku izjavu koju je svjedok dao tužilaštvu i drugim licima u vezi s tim događajima.¹⁶

8. Čak ako se Pretresno vijeće uvjeri da je podnosilac zahtjeva ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe, izdavanje naloga *subpoena* bi, međutim, bilo neprimjereno ako se do traženih informacija može doći na neki drugi način.¹⁷ Naposljetku, podnosilac

¹⁴ Podnesak optuženog, par. 6.

¹⁵ *Tužilac protiv Krstića*, IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10; *Tužilac protiv Halilovića*, Odluka u vezi sa izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se sa njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. decembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

¹⁶ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

¹⁷ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

zahtjeva mora pokazati da je preduzeo razumne pokušaje da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka i da u tome nije bio uspješan.¹⁸

9. Naloge *subpoena* ne bi trebalo izdavati olako, budući da za sobom povlače upotrebu prisilnih mjera i da može dovesti do nametanja krivičnih sankcija.¹⁹ Pretresnom vijeću je povjereno diskreciono ovlaštenje da izdaje naloge *subpoena*, pa je prema tome neophodno da osigura da se mehanizam naloga *subpoena*, koji podrazumijeva prisilu, ne zloupotrebljava i/ili da se ne koristi kao procesna taktika.²⁰ U suštini, *subpoena* bi trebala da se smatra krajnjom mjerom.²¹

III. Diskusija

10. Vijeće prije svega napominje da je Zametica uporno odbijao da dođe da svjedoči u ovom predmetu, uprkos naporima optuženog.²² Vijeće se uvjerilo da je optuženi uložio razuman napor da osigura dobrovoljnu saradnju Zametice, ali da u tome nije bio uspješan.

11. Kao što je gore navedeno, kako bi se ispunio uslov legitimne forezičke svrhe za izdavanje naloga *subpoena*, podnosilac mora da pokaže razumnu osnovu za uvjerenje da postoji velika mogućnost da svjedok pruži informacije koje će suštinski doprinijeti njegovoj odbrani, i koje su vezane za konkretno navedena pitanja, relevantna za njegov predmet. Vijeće je ocijenilo očekivani sadržaj Zametičinog svjedočenja, opisan u Zahtjevu, i uvjerilo se da je ono relevantno za više pitanja vezanih za tezu optuženog. Od Zametice se, kao od bivšeg savjetnika optuženog u Predsjedništvu od 9. februara 1994., očekuje da svjedoči o svojim kontaktima sa optuženim, a naročito o tome da optuženi nije bio obaviješten o ubijanju zarobljenika u Srebrenici, da je Vojska Republike Srpske

¹⁸ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009., par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje *subpoene* za svjedoka SHB, 7. februar 2005., par. 3.

¹⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002., par. 31.

²⁰ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

²¹ V. *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, povjerljivo i *ex parte*, 16. septembar 2005., par. 12. "Takve mere [subpoene], drugim rečima, treba primenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne".

²² V. Zahtjev, par. 4-5, Dodatak A.

obavijestila optuženog da nije ona ispalila granatu na pijacu Markale 5. februara 1994., i da optuženi nije imao namjeru da prijeti pripadnicima UN-a koji su zarobljeni nakon NATO-ovih vazdušnih napada 25. i 26. maja 1995.²³ Ta pitanja se jasno odnose na navodnu odgovornost optuženog za zločine počinjene u okviru tri udružena zločinačka poduhvata za koje se tereti u Optužnici.²⁴ U tom svjetlu, Vijeće se uvjerilo da će očekivano Zametičino svjedočenje biti od suštinske pomoći optuženom što se tiče tih konkretno navedenih pitanja, relevantnih za njegov dokazni postupak, i da je optuženi ispunio uslov legitimne forenzičke svrhe.

12. Vijeće se takođe uvjerilo, imajući u vidu prirodu i sadržaj očekivanog Zametičinog svjedočenja, da se ono ne može pribaviti drugim sredstvima. Budući da je tokom perioda na koji se odnosi Optužnica bio savjetnik i portparol optuženog, Zametica je prisustvovao većini sastanaka na kojima je bio optuženi i sastavio je većinu korespondencije optuženog.²⁵ Prema tome, Zametica je u jedinstvenoj poziciji da svjedoči o stanju svijesti optuženog i njegovim saznanjima o tri pitanja, a to su ubijanje zarobljenika u Srebrenici u julu 1995; granatiranje pijace Markale 5. februara 1994.; i zarobljavanje pripadnika UN-a u maju i junu 1995. godine.

13. Na osnovu svega gorenavedenog, Vijeće se uvjerilo da je optuženi ispunio uslove potrebne da bi se Zametici izdao nalog *subpoena* na osnovu pravila 54 Pravilnika.

14. Naposljetku, Vijeće smatra da je, imajući u vidu Zametičine bojazni vezane za tačnost izvesnih informacija sadržanih u njegovoj izjavi svjedoka koju je pripremio tim odbrane za ovaj predmet, kao i to što tim odbrane nije učinio ništa po pitanju tih njegovih bojazni,²⁶ u interesu pravde da Zametica svjedoči *viva voce*.

²³ Zahtjev, par. 8.

²⁴ Optužnica, par. 15-31, 41-87.

²⁵ V. Dodatno revidirani spisak svjedoka odbrane na osnovu pravila 65ter, 26. februar 2013., str. 127.

²⁶ V. Zahtjev, Dodatak A

IV. Dispozitiv

15. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće, na osnovu člana 29 Statuta Međunarodnog suda i pravila 54 Pravilnika, ovim

- a. **ODOBRAVA** Zahtjev;
- b. **NALAŽE** da Zametica svjedoči *viva voce*;
- c. **NALAŽE** Sekretarijatu Međunarodnog suda da preuzme razumno potrebne korake kako bi se osiguralo da ova Odluka, nalog *subpoena* i nalog Vladi Austrije, koji se odnose na ovo pitanje, odmah dostave Vladi Austrije;

i
- d. **TRAŽI** od Službe za žrtve i svjedoke Međunarodnog suda da pruži svu pomoć neophodnu za sprovođenje ove Odluke.

Sastavljeno na engleskom i francuskom, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 27. avgusta 2013. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]